

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенці (Польща)
Університет економіки в Братиславі (Словаччина)

V Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

11-12 квітня 2023 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 10 від 26 квітня 2023 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачєво, 11-12 квітня 2023 р.). – Мукачєво: МДУ, 2023. – 195 с.

Відповідальний за випуск: ХАУСТОВА Ксенія – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор: ПУГАЧЕВСЬКА Катерина – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

У збірнику тез за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

©Мукачівський державний університет, 2023

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2023

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ХАУСТОВ С.О. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ У РЕГІОНІ	57
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Н. О. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	59
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., МИКУЛАНИНЕЦЬ В. В. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС РЕГІОНУ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ	61
РАШКЕВИЧ О.А., ТОВТ Т.Й. СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	63
ФЕЄР А.Є. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	66
ХАУСТОВА К.М., ЛАКАТОШ В.В. ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ РЕГІОНУ	68
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., САХНО Л.Є. РОЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	70
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., БІЛКЕЙ К.Т. РОЛЬ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	72

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ВОРОТКОВ В.О. ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТОВАРІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕННОСТІ	75
ДЕНИСЕНКО М.О. ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	76
КЛИМАШ Н.І., ГРАБОВСЬКА Н.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	78
КУКУРУДЗ Р.С. ТЕНДЕНЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	81
КУЛІНІЧ Т.В., ТИМЧИНА Ю.А. РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	82
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., БАБИНЕЦЬ А.В. ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ТОРГОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	86
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ЧАБАН О.В. УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ПРИ РОБОТІ НАД АРХІТЕКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ	88
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПЕЛЕНКО В.В. УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОПТОВИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	92
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПОПОВИЧ В.В. КОНЦЕПЦІЯ СИТУАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ СЕРЕДОВИЩА	95
МАРИНЕЦЬ А.В., ТОВТ Т.Й. ОСОБЛИВОСТІ КОМІСІЙНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	98
МАСЛИГАН Р.М. СУТНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ КІБЕРСПОРТИВНИХ КЛУБІВ	100
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., ІВАНЧИК С. І МУЛЬТИНАЦІОНАЛЬНА КОМПАНІЯ: КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	102

- стан ґрунтів та ефективне використання земельних ресурсів.

Екологічний потенціал територіального розвитку може бути використаний для розробки та впровадження стратегій сталого розвитку та забезпечення екологічної безпеки на місцевому рівні.

Таким чином, формування потенціалу територіального розвитку це складний, неперервний в часі процес, а його ефективність визначається розвитком та взаємодією основних його структурних складових.

Список використаних джерел:

1. Розробка системи моніторингу територіального розвитку. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/13779> (дата звернення: 20.03.2023).
2. Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: виклики та пріоритети України / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. В. С. Кравців. Львів, 2018. С. 4. URL: https://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/19024.010.pdf (дата звернення: 20.03.2023).

УДК 332.02:332.143:005.332.2:005.59

А. Є. ФЕЄР
аспірант,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Гірські території Закарпаття охоплюють 45 % площі регіону, на них розташовані 214 населених пунктів (близько 35 % від загальної їх кількості по області), у тому числі 49 високогірні (знаходяться на висоті 600 метрів і вище над рівнем моря), та на яких проживає 24 % населення регіону. При значних природних, історичних і соціально-економічних відмінностях у гірських регіонах Карпат зосереджені величезні та різноманітні природні ресурси. Крім того, гірські території мають особливу привабливість як для туристів з України, так із-за кордону. Важливу роль також відіграє вертикальна зональність, коли на невеликій за площею території зустрічаються всі природно-кліматичні зони з усіма характерними для них особливостями та умовами. Своєрідні природно-кліматичні умови гірських територій Українських Карпат породили тут унікальні, що сотнями років склалися соціальні, етнічні, культурні та економічні традиції, на яких негативно позначаються проблеми останніх десятиліть і які потребують особливого підходу, як для збереження, так і для подальшого їх розвитку.

Проблематикою Закарпатської області є суттєва диспропорція у соціально-економічному розвитку низинних та гірських територій краю. Більшу частину території займають гори, а третина населених пунктів отримали статус гірських. Немала диференціація показників у соціально-економічному розвитку спричинена неоднорідністю наукового, технічного, трудового, інфраструктурного потенціалу тощо. Однак значна частина сільських поселень перебуває сьогодні у кризово-депресивному стані, наслідком чого є посилення процесів депопуляції населення, зростання з кожним роком трудова міграція, згорання діяльності об'єктів соціальної сфери. Високим залишається рівень бідності сільського населення. Внаслідок цього посилюються процеси деривації, тобто звуження, а в окремих випадках відсутність можливостей задоволення першочергових соціальних і економічних потреб сільського

населення, зростання нерівності у його доступі до соціальних благ, зниження стандартів споживання, що закладає підвалини для посилення соціальної напруги на селі» [1, с.10].

Складність природних умов в гірних селах приводить до погіршення умов життя у територіальних громадах, нерідко залишаючи жителів без води і газу, без асфальтованої дороги, Інтернету, що не влаштовують ні старше покоління, яке не має роботи, ні молодь, яка ніде не навчається, адже в малокомплектних школах не вистачає вчителів, фахівців, які можуть дати серйозну освітню базу. Молода людина у пошуках можливостей застосування своїх сил та знань їде з рідного села в міста чи за кордон [2]. З кожним роком зменшується кількість жителів гірських територій, кількість учнів у школах, зменшується народжуваність та активність підприємців [3,4].

Гірським територіям країни приділяється недостатня увага, вони програють економічно, їх продукція за умов ринкової економіки зі зрозумілих причин неконкурентоспроможна. Багато років гори фінансувалися за залишковим принципом. Однак у світі чимало країн із не менш суворим кліматом у горах, відсутністю природних копалин та зручних умов для господарювання, які, проте, процвітають. Невелика європейська країна Швейцарія, більша територія якої розташована в гірських Альпах, не маючи виходу до моря, стала однією з найбільш процвітаючих країн світу. Американський журнал U.S. News & World Report спільно з BAV Group та Пенсільванським університетом склав щорічний рейтинг найкращих країн світу. Перше місце у ньому посіла Швейцарія. Вона також стала першою у списку найбільш сприятливих для бізнесу країн і увійшла до топ-5 держав із найвищою якістю життя [5]. Інший приклад – автономна провінція Італії – Південний Тіроль. Під управлінням уряду автономії знаходяться транспорт, державні послуги та соціальна сфера: охорона здоров'я, громадська безпека, торгівля, будівництво доріг. 90% податків, що збираються, залишається в Південному Тіролі. Завдяки цьому в регіоні одні із найвищих зарплат у Європейському Союзі. Крім передових сфер економіки, у чудовому становищі знаходиться і сільське господарство – зокрема, Південний Тіроль виробляє 10% усіх яблук Європейського Союзу.

Вирішення негативних тенденцій, таких як відсутність сучасних умов життя, зайнятість населення, міграційні процеси, екологічні проблеми, забезпечення безпеки проживання тощо, необхідно і можливо вирішувати шляхом концентрації зусиль усіх зацікавлених сторін на основі сучасних науково обґрунтованих інноваційних підходів, адже різні учасники процесу по-різному бачать проблеми гірських територій. Залежно від приналежності до тієї чи іншої соціальної групи чи державного інституту ці проблеми бачаться у різних аспектах: соціально-економічному, ресурсному, екологічному. На нашу думку загального інтегрального бачення проблеми гірських територій та стратегії їх розвитку повинні знайти у Державній програмі до 2030 року. З метою деталізації, ув'язки з державною програмою та усунення диспропорцій у розвитку гірських та низинних територій доцільним є розроблення короткострокової обласної програми до 2030 року та дворічних програм територіальних громад, до складу яких входять гірські населені пункти з конкретними механізмами стимулювання соціально-економічного розвитку на цих територіях.

Список використаних джерел:

1. Концепція стійкого розвитку сільських територій Закарпатської області на 2021-2027 рр. / В. П. Мікловда, В. В. Гоблик, М. І. Пітюлич [та ін.] // Научный вестник Ужгородского университета. Серия "Экономика" : сборник научных трудов. – Ужгород, 2019. – Выпуск 2 (54). – С. 10-16
2. Гоблик В.В. Проблеми гірських ринків праці українських Карпат / В. В. Гоблик // Сучасний фундамент розвитку національної економіки : матеріали Міжнародної

науково-практичної конференції (2-3 червня 2017 р.). – Київ, 2017. – Частина II. – С.76-78

3. Токар Я.І. Фінансово-кредитне забезпечення розвитку підприємництва в гірських населених пунктах / Я.І. Токар, В.В. Гоблик // Економіка та суспільство : електронний науковий фаховий журнал. – Мукачево, 2017. – №11. – С.481-484
4. Гоблик В.В. Перспективи розвитку туристично-рекреаційного комплексу гірських територій регіону в контексті сталого розвитку Карпат / В.В. Гоблик // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Сталий розвиток Карпат та інших гірських регіонів Європи” (м. Ужгород, 8-10 вересня 2010р.). – Ужгород, 2010. – С. 242-244
5. <https://www.kommersant.uk/articles/shveytsariya-vozglavila-reyting-luchshih-stran-miravelikobritaniya-na-vosmom-mestey>

УДК 338.58:65.014

К.М. ХАУСТОВА

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

В.В. ЛАКАТОШ

здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 242 «Туризм»
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ РЕГІОНУ

Розвиток спортивно-оздоровчої діяльності є важливою складовою регіональної політики, що як прямо, так і опосередковано впливає на соціальний, культурний та економічний потенціал регіону, є одним з визначників його конкурентоспроможності та рівня добробуту громадян.

Як зазначає Цимбалюк С., «на сьогодні місцеві органи самоврядування наділені достатніми повноваженнями щодо сприяння розвитку спортивно-оздоровчої сфери в регіоні шляхом визначення пріоритетів розвитку території, які зазначаються у стратегії, фінансування відповідних проектів спортивно-оздоровчого спрямування. Зокрема до повноважень органів місцевого самоврядування належать: управління закладами фізкультури й спорту, оздоровчими закладами, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення» [1].

Реформа децентралізації дає можливість місцевим органам влади не очікуючи вказівок від вищих інституцій виявляти ініціативу, планувати та розвивати спортивно-оздоровчу діяльність на свої території. Варто зазначити, що на сьогодні рівень розвитку фізкультури і спорту а також самої спортивної індустрії є одним критеріїв формування конкурентних переваг, що свідчить про якість життя населення у регіоні та стимулює розвиток людського потенціалу, сприяє активізації міжрегіональних та міжнародних контактів, слугує одним із засобів мобілізації населення та створення позитивного соціального клімату, стимулює розвиток супутніх сфер, зокрема туризму. Окрім того, наявність та будівництво сучасних об'єктів інфраструктури у регіоні створює мультиплікативний ефект для інвестування у розвиток інших інфраструктур (туристичної, фінансової, інфраструктури зв'язку), що позначається на розвитку інвестиційного потенціалу регіону загалом, зростанні кількості робочих місць та бізнес-активності.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>